

Riksförbundet Svensk Trädgårds rådgivare svarar på dina frågor
tisdagar, onsdagar och torsdagar kl 9–12, onsdagar dessutom kl 13–16.
Ring 08-758 86 36 eller e-posta radgivning@tradgard.org

Ledningstalet är ett mått på lösta näringsalter i jorden.

Vad anger ledningstalet?

FRÅGA: Jag har under några år gjort stickprov på min odlingsjord och genom analyser fått uppgift bl a om jordens ledningstal, Lt. Det ligger på ca 0,6 och anges vara ett lågt värde och jag undrar hur detta kan höjas. Jag har letat i litteraturen, men inte funnit något som hjälpt mig och inte heller vad det betyder för växterna.

SVAR: Ledningstalet, förkortat, Lt, visar hur mycket vattenlösta salter som finns i jorden. Ju mer salter desto bättre leder lösningen elektrisk ström, och ledningstalet ger en indikation på hur näringsrik jorden är (men även annat än näringsalter påverkar ledningstalet). Led-

ningstalet i en odlingsjord utomhus brukar ligga mellan 1 och 2. Ditt värde på 0,6, kan man säga, indikerar att halten av tillgänglig näring är något låg.

Men i ekologisk odling där näringen successivt frigörs behöver det inte vara något problem, och om dina växter verkar må bra så är det inget att oroa sig för. Var noggrann med att årligen tillföra mullämnen som naturgödsel, för att underhålla jorden och dess näringsbuffert.

Verkar växterna lida av näringsbrist och är bleka kan kväve behövas, och då är hönskötslöst löst i vatten ett snabbt sätt att öka mängden lättillgängligt kväve och därmed även ledningstalet, men överdosera inte.

Vad är det de odlar?

FRÅGA: Kan någon svara på vad det här är för växt? Den odlas och äts som sallad och har en svag, sylrig smak. Blomman kan vara gul, men det är inte säkert. Personerna som odlar växten är från Kroatien och har fått fröna därifrån. Kanske odlas den även i Sverige?

SVAR: Detta är trädgårdsportlak, *Portulaca oleracea* ssp. *sativa*, en ettårig, nyttig grönsak, som både odlas och säljs som frön här. Den finns

Bild på inskickad växt med underliggande brevfråga.

som både grön- och gulbladig. Den vill ha sol och värme för att trivas och utvecklas bra, så välj en sådan växtplats och en sådan sommar! Trädgårdsportlak lämpar sig bra för krukodling. Fröna kan säs direkt ute, när jorden är riktigt varm eller över 12 grader. Fröna är små och tar tid på sig, så man har bättre kontroll med fukt och temperatur vid förödling inne i april. Dessutom gillar sniglarna den, så det är en fördel, om plantorna har lite storlek, när de planteras ut. Täck odlingen med fiberduk så blir det varmare odlingsförhållanden. Trädgårdsportlaken är rik på E-vitamin och omega-3 fettsyran alfa-linolensyra, vilket inte är vanligt i växtriket. Vi borde odla och äta mer av denna nyttighet. Skörda efterhand och låt den inte gå i blom, då förlorar den i smak och tillväxt. Blommorna är små och gula.

Odla nässlor, går det?

FRÅGA: Kan man odla nässlor på en inglasad balkong om man tar skott eller fröer från levande nässlor i naturen? Vilket är bäst och hur gör man?

SVAR: Visst kan du försöka odla brännässla, *Utrica dioica* ssp. *dioica*, i kruka på balkongen. Ju större kruka desto bättre. Du börjar antingen från frön eller med skott, bäst är skott från roten. Du kan ta

mogna frön från vilda nässlor på sensommaren. Brännässlan har skilda han- och honplantor. Men det finns även frön att köpa. Fröna kan du förgro inomhus under sen vintervinter och flytta ut plantorna till den inglasade balkongen, när våren är där, vilket blir betydligt tidigare än ute i trädgården. Det går även att så nässlorna direkt ute.

Brännässlan är flerårig och bildar rikligt med jordstammar. Det är lätt att ta rotskott från ett befintligt nässelbestånd och plantera i en kruka, i början av säsongen. Håll jämn fuktighet i krukans. Du sköter den sedan som en krukväxt med vattnings och på en inglasad balkong behövs extra passning. Det finns risk att det blir varmt här, och brännässlan bränns och torkar in.

För riklig kvävegödning kan förorsaka att det anrikas nitrat i skotten, så överdriv inte gödningen, även om nässlor gillar näring. När plantan är väletablerad skördar du efterhand. Då växer det fram nya späda skott och blad för konsumtion, som jag förmodar är målet med odlingen. På sensommaren får plantan däremot växa till sig, så det finns växtkraft kvar i den till nästa år. Ju större kruka desto säkrare övervintring. På våren delar och planterar du om nässlorna, om krukans är full med jordstammar och rötter. Plantan vitaliseras och tillväxten blir bättre.

WWW.HORTOGREEN.COM

TRÄDGÅRDSVÄXTER

KVALITÉ

DIREKT LEVERANS

WEBBUTIK

STORT SORTIMENT

HortoGreen

Varför står päronträdet inte stadigt?

FRÅGA: Jag planterade ett päronträd för fem år sedan, efter konstens alla regler. Problemet är att rötterna inte rotat fast sig i jorden och trädet sitter fortfarande löst. Men det ger många päron. Om jag inte stöttat det, hade det legat på marken. Varför fastnar det inte i jorden?

SVAR: Här kan man miss-tänka rotsnurr, dvs att trädet vuxit för länge i sin kruka i plantskolan utan omplantering och rotbeskäring. Efter plantering fortsätter rotsnurret, rötterna söker sig inte ut i jorden och förankrar inte trädet i marken. Då är det värt att testa att med en kniv eller vass spade göra vertikala snitt på tre ställen i den befintliga rotklumpen eller rotsnurret i jorden. Gör distinkta snitt så att snittytor på rötterna inte trasas sönder. Nya rötter utvecklas och söker sig förhoppningsvis ut i jorden. Gör detta tidigt på våren, helst innan bladknopparna bryter på trädet. Stöd trädet även efter ingreppet och se till att det står så rakt som möjligt. Beskär in kronan och låt den inte väga över åt något håll, så att viktfordelningen blir ojämn. Trädet ska ha ett genomgående toppskott.

Detta är inte frågeställarens träd, men ett päronträd vars rötter skadats av vattensork.

BILD: LISE-LOTTE BJÖRKMAN

Vattna som till ett nyplanterat träd.

Sedan kan man även miss-tänka att vattensork har ätit på rötterna, men att några djupgående rötter har klarat sig och håller trädet vid liv. Men vad som är orsaken framgår, när ni försiktigt gräver runt trädet och undersöker rotsystemet.

Knoppdöd på rododendron – ny sjukdom i landet

Frågor om skador på rododendron är vanliga i vår rådgivning. Nu har en ny svampsjukdom, *Pycnosty-sanus azaleae*, konstaterats i Helsingborg. Den yttrar sig i form av döda, bruna blomknoppar som aldrig slår ut på buskarna. Knopparna får så småningom massor av brunsvarta utväxter i form av två mm små stavar med en liten knopp ytterst. Det är svampens sporbärare. Blomknopparna kan även mörkna av andra orsaker men dessa sporbärare är karakteristiska för denna sjukdom. Svampen sprids med rododendronstriten, *Graphocephala fen-nahi*, som är under spridning i landet.

BILD: INGRID ÅKESSON

Upprop!

Är det någon som sett denna sjukdom någonstans utanför Helsingborg? Vi har frågat tidigare, men nu är det ny säsong. Hör av er till Lise-Lotte Björkman, så kan vi kartlägga utbredningen.

Fråga FOR!

018-15 26 00

radgivning@for.se

Få svar på dina trädgårdsfrågor av Fritidsodlarnas rådgivare. Ring eller maila:

Mån-tors: 09.00-12.00 **Fre: 09.00-12.00**
13.00-16.00 **13.00-16.00**
18.00-20.00

Juli, endast mån-tors 18.00-20.00. Oktober till och med Mars, endast tis-tors 09.00-12.00.

Måndagar:

Kerstin Fahlman-Noord

Ann-Kristin Isaksson

Henrik Morin

Tisdagar:

Cecilia Kilbride

Annica Larsson

Annika Rehwint

Onsdagar:

Lise-Lotte Björkman

Anna Ingemarsson

Henrik Bodin

Torsdagar:

Lise-Lotte Björkman

Ulf Nilsson

Yvonne Henriksson

Fredagar:

Gunilla Bremer

Ulf Nilsson

Fråga rådgivarna allt om trädgård!

FOR
FRITIDSODLINGENS RIKSORGANISATION
www.for.se